

Amsterdam, 27 december 2025

Geachte Frits Spits,

Geachte aanwezigen,

Zojuist was het zover: de laatste uitzending van Frits Spits op de Nederlandse radio. En zoals deze week terecht al vaak werd gememoreerd: dit moment is niets minder dan een mijlpaal in de geschiedenis van de Nederlandse media.

In de profielen die de afgelopen dagen in de kranten verschenen, werd diverse keren gemeld dat voor u het speciale karakter van radio is verbonden aan verbeeldingskracht. In de zin van: radioluisteraars horen taal en liedteksten – én zij krijgen alle ruimte om zelf verbindingen te leggen, te associëren en te mijmeren. Zonder algoritmes. Zonder filmpjes.

*Verbeeldingskracht.*

Een mooi woord, dacht ik toen ik dit opschreef. Een woord dat de lichtheid van illusies en dromen in zich draagt en tegelijk robuust is – door het kordate *kracht* aan het slot. Het is een woord waarover u ons veel zou kunnen vertellen.

In *De Taalstaat* kwam voor u alles samen: de bewondering voor liedteksten, poëzie en geschiedenis, de liefde voor taal en het talent om daarover in kraakhelder Nederlands te vertellen. Met als resultaat dat talloos veel mensen zich aangesproken voelden, en wekelijks meegingen in de zoektocht naar de betekenis van onze taal, de herkomst ervan en vooral ook het plezier dat taal kan opleveren.

Het bijzondere is: door de taal te koesteren en uit te pluizen, leerden we onze cultuur beter kennen en daarmee onszelf. Want dat is natuurlijk wat taal is: een neerslag van wie we zijn, van hoe we denken en hoe we ons gedragen.

De Academie van De Gouden Ganzenveer is een bekende van *De Taalstaat*. De redactie geeft de Academie elk jaar de kans om in het programma bekend te maken wie de Gouden Ganzenveer heeft gewonnen. Voor wie het niet weet: de Gouden Ganzenveer wordt jaarlijks toegekend aan een persoon die van grote betekenis is voor het gedrukte of het geschreven woord in Nederland. Uitgesloten daarvan zijn personen die aangesloten zijn bij stichtingen, uitgeverijen of boekhandels, personen die zich beroepshalve met het boek en de taal bezighouden.

Maar de Academie maakt hierop uitzonderingen. Er zijn nou eenmaal mensen die zoveel meer doen voor de waarde van het woord dan wat van hen verwacht mag worden; voor die mensen heeft Stichting De Gouden Ganzenveer een *ereveer* ingesteld, die tot nu toe slechts enkele keren is toegekend.

De Academie heeft besloten dit jaar een *ereveer* uit te reiken, en u begrijpt: dit gouden veertje wil ik dadelijk graag bij u opspelden. Als dank voor uw aanstekelijke bevoegenheid voor onze taal, en uit bewondering voor de wijze waarop u al die kennis van taal bij ons overbracht: als iemand die de schoonheid van woorden en teksten roemt zonder ook maar één seconde hoogmoedig of pretentius te zijn.

Tot slot: ik las ergens dat u het woord *programmagemeluk* heeft bedacht voor een perfecte uitzending. Zoals een ware perfectionist betaamt, vertelde u erbij dat u het programmagemeluk vanzelfsprekend altijd nastreefde, maar zelden écht van *programmagemeluk* kon genieten.

Hier scheiden toch écht de wegen tussen de programmamaker Frits Spits en zijn luisteraars. Voor ons, thuis bij de radio, was dat programmageluk er eigenlijk altijd. Doordat in alles – van de presentatieteksten en de interviews tot de verhalen die werden ontvouwd – de liefde voor taal doorsijpelde. Met die liefde heeft u ons aangeraakt en betoverd. En na alle loftuitingen (ook al zo'n mooi woord) kunnen we zonder overdrijving vaststellen: *Het is gezien. Het is niet onopgemerkt gebleven.*

De Academie De Gouden Ganzenveer dankt Frits Spits voor zijn liefde voor taal en zijn vrijgevigheid om die al die jaren met ons te delen. U heeft onze wereld mooier gemaakt.

Namens de leden van de Academie De Gouden Ganzenveer,

Ronald Ockhuysen

